

Obsah

Úvodem	/ 7
Jazyk malého národa	/ 7
Jazyk a komunikace	/ 19
Některé základní vlastnosti přirozených jazyků	/ 21
Co všechno komunikujeme a jak	/ 28
Spisovný jazyk a jeho kultura	/ 47
Univerzália a specifika češtiny v období globalizačních proměn	/ 49
Situace češtiny: perspektiva i retrospektiva	/ 62
K dvěma základním otázkám kodifikace	/ 72
Teorie spisovného jazyka Pražského lingvistického kroužku: pro i proti	/ 83
Nenechávejte svůj jazyk na pokoji!	/ 97
Jazyková terapie a verbální hygiena	/ 103
Kultura mluvených projevů	/ 116
Jazyková kultura a škola	/ 132
Jakou řečí mluví věda	/ 147
K mluvenosti a psanosti ve vědecké komunikaci	/ 163
O srozumitelnosti zákonů	/ 169
Některé aktuální jevy našeho jazyka	/ 177
O písmenku <i>c</i> a o písmenech a hláskách vůbec	/ 179
O spojce <i>nebo</i>	/ 188
<i>naopak</i> z hlediska lexikálního, syntaktického a textového	/ 195
O slovese <i>oslovovat</i>	/ 201
Nominativ jmenovací	/ 205
<i>Je to o tom, že...</i>	/ 211
<i>Věříš tomu? – Vůbec (ne).</i>	/ 214
Od <i>liščí</i> nory k <i>noře hobitů</i> a dále k <i>houbí žízni</i> a <i>meteoři encyklopedii</i>	/ 223

Móda v jazyce	/ 229
Xenismy v dnešní češtině	/ 233
Obhroublost v jazyce a řeči	/ 240
Zábavné hry se slovy	/ 246
Syntaktické struktury	/ 251
Dvourovinná valenční syntax (DVS)	/ 253
K prohloubenějšímu rozboru souvětných vztahů	/ 260
<i>Dostal jsem přidáno</i> a podobné pasivní konstrukce	/ 270
Příslovce a příslovečné určení zřetelově vymešovaci	/ 292
Účelové přívlasky s předložkami <i>pro, na, k</i>	/ 306
Jeden typ doplňků se spojkou <i>jako</i>	/ 313
Konfrontační spojení	/ 321
Takzvané „vztažné věty nepřívlastkové“: současné názory na jejich status	/ 337
Intonace a významová výstavba promluvy	/ 353
Intonační systém spisovné češtiny	/ 355
Intonace otázky	/ 365
Intonace v textu (promluvě)	/ 373
O identifikaci známé (kontextově zapojené) informace v textu	/ 399
Typy tematických posloupností v textu	/ 420
Aktuální členění a text (Rekapitulace)	/ 441
K vztahu aktuálního členění a sémantické stavby výpovědi	/ 448
O jazyce literárních děl	/ 461
O koherenci textu Hovorů s T. G. Masarykem	/ 463
Haškův „Švejk“ a Vachkovo „Bidýlko“ – dva milníky ve vývoji jazyka české prózy	/ 480
Ediční poznámka	/ 495
Výběrová bibliografie Františka Daneše	/ 497
Použité zkratky	/ 511